

COMUNICAT DE PRESĂ

SOLICITĂM autorităților Republicii Moldova desecretizarea dosarului 7 aprilie 2009

07.04.2022

Astăzi se împlinesc 13 ani de la protestele din 7 aprilie 2009 – zi care a rămas în istoria Republicii Moldova ca un eveniment tragic și sângeros. O nedreptate care până în ziua de astăzi nu a fost pedepsită. În timpul protestelor din 7 aprilie 2009, poliția a reținut cel puțin 600 de persoane, dintre care sute au fost arestate, maltratate și închise în secțiile de poliție. Patru tineri au decedat în condiții misterioase. Procuratura Generală a înregistrat 108 plângeri și doar 58 dintre ele au ajuns pe masa judecătorilor. Doar trei cazuri ajunse în instanță s-au soldat cu condamnări - trei polițiști au primit sentințe cu suspendare, iar unul a fost amendat. După 13 ani de la evenimentele din aprilie 2009, nimeni nu își ispășește pedeapsa în închisoare pentru abuzurile comise.

Evenimentele.

În urma alegerilor parlamentare din 5 aprilie 2009, după ce Partidul Comunist din Republica Moldova a anunțat că a câștigat, la Chișinău au izbucnit proteste. Mulți au considerat că alegerile au fost fraudate. Pe 6 aprilie are loc o amplă mobilizare pe rețelele de socializare, care s-a transformat într-o demonstrație pașnică în Piața Marii Adunări Naționale, în fața Președinției și Parlamentului.

A doua zi, pe 7 aprilie, câteva sute de demonstranți violenți, dintr-o mulțime de câteva mii de persoane pașnice, au luat cu asalt sediile Președinției și Parlamentului. Deși în timpul zilei s-au făcut puține eforturi pentru a restabili ordinea publică, în seara zilei de 7 aprilie poliția a început reținerea în masă a persoanelor care se aflau în stradă, indiferent dacă au participat sau nu la protest. În următoarele zile au fost reținute cel puțin 600 de persoane, inclusiv copii, iar cel puțin o persoană a decedat în urma loviturilor aplicate de polițiști.

Mulți dintre cei reținuți au afirmat că au fost bătuți și supuși altor tratamente inumane. Au circulat informații despre utilizarea bastoanelor și a altor obiecte de către polițiști. Într-un caz a fost folosit un încălțător din metal. Unii au raportat că deținuții au fost impuși să meargă de-a lungul unor „coridoare” de polițiști care îi băteau și loveau cu picioarele în timp ce treceau. Un tânăr reținut la secția de poliție Ciocana a mărturisit că acest lucru s-a întâmplat deoarece o persoană, dintre cele arestate, s-a plâns judecătorului că a fost bătută de poliție. În aprilie 2009, patru tineri au decedat în condiții misterioase. Oficial, însă, s-a confirmat că doar un singur tânăr a fost ucis atunci - Valeriu Boboc.

Progresul urmărilor penale.

Procuratura a înregistrat și a examinat **108 sesizări** cu privire la abuzurile comise de către factorii de decizie și reprezentanții forțelor de ordine. În **31 de cazuri** procurorii s-au autosesizat din materialele apărute în presă sau din declarațiile victimelor și rudelor acestora. În **71 de cazuri** au fost pornite dosare penale, dintre care: **42 pentru tortură și 19 pentru exces de putere** sau depășirea atribuțiilor de serviciu. Singura persoană recunoscută vinovată de moartea tânărului și condamnată este fostul polițist Ion Perju. În 2009 acesta era inspector al Poliției Criminale și a fost acuzat că i-ar fi aplicat lovitura fatală lui Valeriu Boboc. Deși a fost condamnat la 10 ani de închisoare, acesta nu a ajuns însă după gratii. Dosarul s-a finalizat cu o sentință de condamnare neexecutată până în prezent.

Iacob Gumeniță, fost vicecomisar de Chișinău, astăzi fugar și căutat de Interpol, a fost condamnat la închisoare. După un proces, care a durat nu mai puțin de șase ani, fostul vicecomisar a fost achitat.

Până în prezent, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (CtEDO) a condamnat Republica Moldova în **10 cauze** cu referire la evenimentele din 7 aprilie 2009. Alte peste 40 de cereri sunt în curs de examinare. La fel, Guvernul și-a recunoscut vina în cel puțin 12 cazuri ajunse la CtEDO, obligându-se să plătească despăgubiri victimelor.

La sfârșitul anului trecut, pe rolul instanțelor de judecată se afla o cauză penală în care erau vizate două persoane. În instanța de apel nu este nicio cauză pe rol. În prezent, în instanța de recurs se află o singură cauză penală – dosarul de învinuire pentru exces de putere a fostului șef al poliției municipale.

În toamna anului 2021, Procurorul General interimar, Dumitru Robu, a reluat urmărirea penală pe dosarul evenimentelor din 7 aprilie 2009 și a dispus instrumentarea acestuia de către Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS). S-a anunțat că investigațiile vor fi efectuate inclusiv prin prisma infracțiunilor de uzurpare a puterii de stat, dezordinilor în masă și amenințării la adresa securității naționale. Astăzi, la data de 7 aprilie 2022, după 13 ani de la evenimentele din aprilie 2009, nimeni nu își ispășește efectiv pedeapsa în închisoare pentru abuzurile comise.

7 aprilie 2009, din perspectiva drepturilor omului.

Dezordinile în masă, care au avut loc la Chișinău acum 13 ani, au rămas drept un precedent periculos de încălcare în masă a drepturilor omului. Au avut de suferit valorile constituționale protejate de Constituție și de alte tratate internaționale:

Dreptul de a nu fi supus torturii, tratamentelor inumane și degradante. Persoanele au fost deținute în condiții inumane, fără apă și mâncare, fiind bătute și maltratate de către reprezentanții forțelor de ordine. Mai mult, aceste circumstanțe au fost investigate defectuos, iar cei care au aplicat relele tratamente nu au fost efectiv sancționați.

Dreptul la un proces echitabil. Persoanele au fost „condamnate” în comisariate, în lipsa unor garanții procesuale elementare și a unor judecători independenți.

Dreptul la libertatea de exprimare și dreptul la libertatea de întrunire. Persoanele au fost sancționate pentru că au protestat și și-au exprimat nemulțumirea față de rezultatele alegerilor. Au fost supuse actelor de violență, inclusiv persoanele vulnerabile.

Dreptul la respectarea vieții private și de familie. Persoanele arestate nu au avut acces la întâlniri cu rudele lor și nici să comunice cu avocații.

Persoanele nu au obținut compensații suficiente, la nivel național, pentru încălcarea drepturilor lor. Mulți dintre ei și-au făcut dreptate la CtEDO.

Organizațiile societății civile solicită desecretizarea dosarului.

Societatea civilă este îngrijorată că, după 13 ani de la evenimentele din aprilie 2009, persoanele cu funcții de răspundere au continuat să dețină funcții de conducere în cadrul diferitor instituții ale statului, pentru că au beneficiat de impunitate sau au fost achitate de către instanțele de judecată. Considerăm că organele de urmărire penală și ale procuraturii nu au depus eforturile necesare pentru aducerea în fața justiției a celor responsabili, iar ca efect instanțele de judecată nu i-au condamnat din diferite motive.

SOLICITĂM autorităților Republicii Moldova următoarele:

- Desecretizarea dosarului 7 aprilie 2009.
- Să nu accepte și să nu tolereze impunitatea. Tortura și relele tratamente nu au termen de prescripție pentru societate, dacă ne dorim să construim un stat de drept democratic, cu instituții puternice, care lucrează în interesul cetățeanului.
- Să publice informația privind funcționarii publici asupra cărora planează suspiciuni și alegații cu privire la implicarea și aplicarea torturii și relelor tratamente în aprilie 2009. Tortura sau acuzațiile de tortură constituie o infracțiune gravă, incompatibilă cu orice funcție publică.
- Să demonstreze aplicarea în practică a PRINCIPIULUI toleranței „zero” față de tortură! Nu se mai acceptă declarații goale, care rămân doar pe hârtie!
- Să ia măsuri instituționale, necesare pentru eradicarea fenomenului torturii, a tratamentelor inumane sau degradante și neadmiterea impunității.
- Să depună eforturi pentru a asigura victimele torturii cu dreptul la reabilitare. Faceți ca acest drept să devină o realitate!
- Să prezinte scuze publice față de fiecare cetățean, care a suferit direct sau indirect în timpul evenimentelor dramatice și ilegale din aprilie 2009.

SEMNATARI:

1. [Amnesty International Moldova](#)
2. [Promo-LEX](#)
3. [Centrul de Resurse Juridice din Moldova \(CRJM\)](#)
4. [Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria” RCTV Memoria](#)
5. [Institutul pentru Drepturile Omului \(IDOM\)](#)
6. [Ambasada Drepturilor Omului](#)
7. [Coaliția pentru Incluziune și Nediscriminare](#)
8. Evghenii Goloșceapov, activist civic în domeniul Drepturilor Omului
9. Olesea Doronceanu, avocată, membră a Consiliului pentru Prevenirea Torturii
10. Ina Vutcariov, activistă civică
11. Iuliana Curea Adam, activistă civică, membră a Consiliului pentru Prevenirea Torturii
12. Ceslav Panico, Avocat al Poporului
13. Veaceslav Balan, activist civic în domeniul Drepturilor Omului
14. [Institutul de Reforme Penale \(IRP\)](#)

Lista este deschisă pentru semnare.